

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ СПОРТУ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ РУМУНІЇ (КІНЕЦЬ XIX – ПОЧАТОК XX СТ.)

Цибанюк Олександра Олександрівна

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Одними із вагомих чинників розвитку фізичного виховання учнівської молоді в Румунії досліджуваного стала популяризація та розвій спорту – спортивних ігор, велоспорту, легкої атлетики, єдиноборств, фехтування та туризму [1].

Так, у 1896 р. в столиці країни було завершено будівництво два велодроми для проведення занять, тренувань і змагань. Одним із організаторів перших змагань з велоспорту, що були організовані 26 жовтня 1909 р. за маршрутом Бухарест – Плоєшти – Бухарест став «Клуб велосипедистів», що вже два роки об'єднував любителів цього виду спорту. В цьому ж році були створені нові клуби велосипедистів в м. Брайл і м. Галац.

Значної популярності набувають спортивні ігри – футбол, регбі. Один із перших футбольних офіційних матчів відбувся в 1902 р. між командами міст Лукожо і Тімішоара, в Бухаресті створені футбольні клуби «Олімпія», «Рим», «Колентина», в Плоєшти – «Унітед Ф К» (кінець 1907 р.). Через п'ять років, у 1913 р., в Бухаресті створено «Ф. К. Колця», а в 1914 р. – клуб «Венус».

За ініціативи викладача Н. Мереску та за участі учнів бухарестських ліцеїв «Міхай Бравий», «Св. Сави» та «Stadiul Roman» розпочав свою діяльність перший молодіжний регбійний клуб «Студентське університетське спортивне товариство» («Societatea Universitara Sportul Studentesc», 1914 р.), а згодом і студентські «Спортінг клуб» та «Регбі клуб». У першому чемпіонаті країни з регбі 8 вересня 1913 р. перемогла команда «Теніс-клуб Румунії» («Tenis Club Roman» (TCR), заснований у 1910 р. у Бухаресті. У звіті ФСТР («Федерація спортивних товариств Румунії») за 1913 р. зафіксовано офіційну реєстрацію регбі як виду спорту, а в 1914 р. створена комісія з регбі у ФСТР (яка стала в 1931 р. Румунською федерацією регбі – О. Ц.). У 1915 р. були складені перші правила гри, зокрема введені карточки арбітрів [5].

У червні 1913 р. на загальних зборах ФСТР, популяризатор спорту, міський голова м. Бухарест Г. Кантакузіно оприлюднив офіційне рішення спочатку про офіціальну відміну орендної плати за використання майданчику просто неба загальною площею близько 25 га, який став відомий під назвою «Федерація», а згодом про передачу його у власність спілки. Питання щодо створення спортивного парку «Parc al Sporturilor» піднімалося ще у 1912 р., 12 листопада за ініціативою принца Кароля, доктора Костінеску, І. Камаресеску, професора Г. Мунтяну Мургочі та за участі група спортивних діячів і делегатів румунських спортивних товариств відбувся збори щодо управління та контролю за

діяльність майбутнього парку [3]. 9 березня 1914 р. відбулося урочисте відкриття парку Федерації спортивних товариств Румунії [5].

В країні розвивається легка атлетика. У визначений період організовані перші кросові змагання – 20 кілометровий пробіг м. Клуж і м. Флорешти (1883 р.), в лютому 1885 р. за ініціативою легкоатлетичної секції проведені перші змагання у приміщенні [2].

До змагань залучаються і школярі. У 1912 р. румунський союз легкої атлетики організував змагання між шкільними збірними командами м. Бухарест. В програму змагань входили біг на короткі дистанції, штовхання ядра, стрибки і ходьба на 14 км. За даними сайту Федерації легкої атлетики Румунії результати цих змагань були зареєстровані як перші вищі спортивні досягнення країни (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1.

Гене́за розвитку легкої атлетики в Румунії (початок ХІХ – початок ХХ ст.)

Рік	Подія	Характеристика
1815	Перший легкоатлетичний захід м. Бухарест	Кароліна Паукерт з Відня, бігла близько 35 хв вулицями столиці.
1875	Перша теоретична та методична праця	«Атлетика» (м. Клуж)
1879	Організована секція легкої атлетики в «Гімнастичному товаристві» (А.Т.Е.)	м. Арад.
1882	Створено «Товариство бігу» (січень) Відбулись перші легкоатлетичні змагання.	Членами стали учні ліцеїв «Св. Сави» і «Матея Басараба». Л. Шметау став переможцем у бігу на 100 м, 1500 м, 350 м з бар'єрами.
1883	Перші змагання з ходьби.	Дистанція близько 20 км, Клуж-Флорешти.
1885	Перший легкоатлетичний клуб.	Лютий, м. Клуж.
1885	Перші змагання з легкої атлетики в закритому приміщенні.	Без даних.
1903	Підсумкові змагання з легкої атлетики ліцею «Г. Лазар».	Вперше учасники поділені за віковими категоріями.
1904	Журнальна рубрика «Атлетика»	У новому «Автомобільному журналі».
1908	Перший міський чемпіонат з легкої атлетики серед школярів.	м. Бухарест.
1912	Чемпіонат між шкільними збірними.	В програмі змагань 8 видів легкої атлетики.
1913	Зроблено першу легкоатлетичну доріжку (нині стадіон І.Балаш Сетер).	На землях переданих мерією м. Бухарест ФСТР (надалі спортивний парк ФСТР)
1914	Перший національний чемпіонат	Присвоєно 15 титулів чемпіона країни.
1916	Проводяться перші дитячі змагання (11-14 років) з кросу.	м. Бухарест.

Дистанція першого національного кросу, організованого у квітні 1916 р. ФСТР становила 8 км [3].

І. Камарашеску, один із активістів та популяризаторів саме легкої атлетики в Румунії, перший президент секції легкої атлетики у ФСТР, проаналізувавши методичне забезпечення фізичного виховання і спорту дітей та молоді визнавав катастрофічну нестачу саме румунських джерел, наголошуючи, що «французи зробили потужний внесок, приділивши легкій атлетиці значну увагу у «Larousse sportiv» за 1905 р. («Larousse» – відомий у Європі початку ХХ ст. енциклопедичний

словник – О.Ц.). В ньому були оприлюднені регламент організації змагань, засади суддівства та системи змагань, правил тренувань та специфіка фізичних зусиль саме в цьому виді спорту [3].

Проблема нестачі теоретико-методичної літератури була вирішена за рахунок видруку першої спеціалізованої роботи – «Атлетика» (1875 р.).

Отже, популярність європейських гімнастичних систем в Румунії, поява та розвиток громадського тіловиховного руху (молодіжна група «Маленький Доробанті»; «Румунське центральне товариство зброї, гімнастики та стрільби», 1867 р.; гімнастичні – «Товариство музики і гімнастики», 1902 р., «Майбутнє», «Румунська молодь», «Гурток викладачів гімнастики м. Бухареста»; «Румунське товариство туристів», 1903 р.; «Румунська федерація гімнастики, зброї і стрільби», 1906 р.; «Федерації спортивних товариств Румунії» (ФСТР), 1912 р.; молодіжний регбійний клуб «Societatea Universitara Sportul Studentesc», 1914 р.; «Черчетешія», 1914 р.) призвела до заснування та потужного розвитку матеріально-технічної бази в регіоні – гімнастичні майданчики (м. Медіашт, м. Брашов, м. Сібіу, м. Сігішоара та м. Бистриця), іподром Бенеаса («Jokey Club»), велодром (1894 р.), спортивний парк «Parc al Sporturilor» (1914 р.). В країні розвиваються фехтування, гімнастика, легка атлетика, футбол, регбі, боротьба, туризм тощо.

Список літератури:

1. Цибанюк О. О. Розвиток фехтування як передумова формування фізичного виховання дітей та молоді Румунії (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.). *«Інноваційні наукові дослідження у галузі педагогіки»* (м. Одеса, 25-26 березня 2022 р.). Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 10–15.
2. Clujul, oraş de referinţă în istoria atletismului românesc. URL: <https://www.fra.ro/clujul-oras-de-referinta-in-istoria-atletismului-romanesc/> (дата звернення 22.09. 2021).
3. Din istoria federaţiei române de atletism. URL: <https://www.fra.ro/clujul-oras-de-referinta-in-istoria-atletismului-romanesc/> (дата звернення 22.09. 2021).
4. Ionescu R. Enciclopedia fotbalului românesc. Ploieşti, 2000. 338 p.
5. Istoric Rugby în Romania. URL: <https://rugbyromania.ro/istoric-rugby-in-romania/> (дата звернення 22.09. 2021).